

Høgskolen i Østfold

EKSAMEN

Emnekode: SFBR1003	Emne: Rettslære
Dato: 11. desember 2013	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 15.00
Hjelpemidler: Norges lover Andre lovsamlinger uten kommentarer Særtrykk av lover og forskrifter	Faglærer: Stein Viken
Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 5 sider inklusiv denne forsiden. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgavesettet består av 11 oppgaver, noen med delspørsmål. Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.	
Sensurdato: 14. januar 2014 Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

EKSAMEN I RETTSLÆRE

I henhold til rammeplanen for treårig revisorutdanning av 2005

«Gammel ordning» - (15 sp)

Onsdag 11.12.2013

Kl 09.00 – 15.00 (6 timer)

Oppgavesettene består av samlet 11 spørsmål, noen med delspørsmål, 4 sider inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler:

Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Hvis oppgavene er ufullstendige eller uklare, må du selv ta nødvendige forutsetninger.

Forutsetningene bør gå klart frem av besvarelsen.

Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

Jan Johansen var eneste aksjonær i Johansen Import AS. Jan alene utgjorde også selskapets styre. Utenom Jan var det to ansatte i selskapet. De hadde ikke fått utbetalt lønn for de siste to måneder. Selskapet hadde lenge gått med underskudd, egenkapitalen var tapt og skattekontoret hadde tatt utlegg i en fast eiendom som selskapet eide. Utlegget var på kr. 200.000 og tinglyst 1. mars. Eiendommen var verdsatt til en million kroner. Skattekontorets utlegg hadde prioritet etter tinglyst pant til Lillevik bank med kr. 900.000. Selskapet hadde ikke revisor, men regnskapsfører. Han mente at Jan hadde plikt til å begjære oppbud. Jan bestred dette og mente at han ikke hadde plikt til dette så lenge ingen av kreditorene hadde satt frem krav om oppbudsbegjæring.

Spørsmål 1.

- a. Hvem skal i tilfellet begjære oppbud på vegne av Johansen Import AS?
- b. Foreligger det plikt til å begjære oppbud?

Forutsett at konkurs i Johansen Import AS ble begjært 10.april og at konkurs ble åpnet 15. april. Advokat Simon Luhr ble oppnevnt som bostyrer. Det ble ikke oppnevnt gjeldsnemnd.

Simon mente at skattekontorets utlegg ikke hadde noen rettsvirkning overfor boet. Skattekontoret bestred dette.

Spørsmål 2.

Har skattekontorets utlegg rettsvirkning overfor konkursboet?

Samtidig med at skattekontoret tok utlegg i selskapets faste eiendom kjøpte Jan på vegne av Johansen Import AS på kreditt fra en leverandør, varer for kr. 100.000. Varene ble umiddelbart solgt

videre til en kunde, som betalte kontant kr. 110.000 til Johansen Import AS. Pengene brukte Jan til å betale de ansatte i selskapet utestående lønn for de siste måneder. Ved konkursåpningen var varene ubetalt. Leverandøren mente at Jan hadde opptrådt klanderverdig og derfor var personlig ansvarlig for kravet leverandøren hadde mot selskapet. Jan bestred dette, og han mente at leverandøren måtte nøye seg med å melde kravet i konkursboet.

Spørsmål 3.

Er Jan personlig ansvarlig for leverandørens krav mot selskapet/konkursboet?

Det var lite frie (ikke pantsatte) aktiva i konkursboet utenom deler av varelageret og noe driftstilbehør. Disse aktiva ville Jan kjøpe av boet. Han ønsket å starte opp ny importvirksomhet. Også Lars Holm -som hadde et mindre krav i boet - og som også hadde liknende planer som Jan - ønsket å kjøpe de ikke-pantsatte aktiva i boet. Dette tok Lars opp med Simon, men han fortalte at det allerede i forbindelse med konkursåpningen var inngått avtale med Jan om overtakelse av boets aktiva. Lars mente at Simon som bostyrer ikke hadde anledning til å selge de frie aktiva i boet til Jan. Lars ønsket også å klage på bostyrers avgjørelse om å selge boets aktiva til Jan. Simon mente at Lars hverken hadde rett eller mulighet til å klage på avgjørelsen.

Spørsmål 4.

- a. Har Simon rett til å inngå avtale med Jan om salg av konkursboets aktiva?
- b. Har Lars rett og / eller mulighet til å klage på Simons avgjørelse?

Forutsett at avtalen mellom bostyrer og Jan var gyldig og at Jan overtok deler av driftstilbehøret og varelageret. Jan bestemte seg for å drive den nye virksomheten som et enkeltpersonforetak.

Jan trengte å leie lokaler til den nye virksomheten. Han ble kjent med at Per og Pål Larsen for kort tid siden hadde arvet et større lagerlokale etter sin far som nylig var død. Faren hadde drevet utleie av lokalet som et enkeltpersonforetak. Etter at Per og Pål- som eneste arvinger-hadde overtatt lokalet, etablerte de selskapet Per og Pål ANS. Eiendomsretten til lagerlokalet og driften av det, var nå lagt til selskapet. Per og Pål var de eneste deltakerne i selskapet, og det var ikke etablert styre. Det var heller ikke tatt inn bestemmelser i selskapsavtalen som avvek fra de deklatoriske regler i selskapsloven, bortsett fra at Per i et eventuelt regressoppgjør skulle være ansvarlig for 25 % av selskapets forpliktelser og Pål ansvarlig for 75 %.

Jan tok kontakt med Per og la frem ønsket om å leie lokaler. Per fortalte at en leietaker hadde sagt opp leieforholdet med virkning fra 1. august og at Jan gjerne kunne overta leieforhold med virkning fra samme dag. Per tilføyde at han for ordens skyld måtte undersøke nærmere med Pål om leien Jan skulle betale skulle økes noe i forhold til leien som ble betalt av leietakeren som nå skulle flytte ut. Per og Pål hadde nemlig snakket om at leien skulle økes med ca 5 % for nye leietakere. Jan syntes dette var OK, og sa at han var glad for å kunne komme i gang med ny virksomhet etter den «gamle» konkursen.

En uke deretter ble Jan kontaktet av Pål. Han sa at Jan ikke kunne overta lokalene slik som avtalt med Per. Pål mente at avtalen ikke var bindende for Per og Pål ANS. For det første mente han at Per ikke hadde noen myndighet til å inngå avtale om utleie av lokaler så lenge dette ikke var godkjent av Pål. Dernest mente han at endelig avtale ikke var kommet i stand siden leien ikke var fastsatt. Under

enhver omstendighet mente Pål at selskapet kunne gå fra en eventuell avtale med Jan siden Pål for to dager siden hadde leid ut samme lokaler for en leie 25 % mer enn tidligere leie. Jan mente at det var inngått bindende avtale mellom han og Per og Pål ANS om leie av lokalene. (Alle anførsler skal drøftes).

Spørsmål 5.

Er det inngått bindende avtale mellom Jan og Per og Pål ANS om leie av lagerlokaler?

Forutsett at avtalen mellom Jan og Per og Pål ANS er bindende.

Jan tok i bruk lokalene. Ved et uhell ble varelageret til Jan påført en vannskade. Denne ble taksert til kr. 100.000. Per og Pål aksepterte at selskapet Per og Pål ANS var ansvarlig for skaden, men at selskapet ikke hadde penger til å betale. Jan krevde da at Per skulle betale hele beløpet. Dette ville ikke Per godta. Han mente at hans ansvar var begrenset til kr. 25.000. Han mente at resterende del av kravet måtte rettes mot Pål.

Spørsmål 6.

Har Jan rett til å kreve at Per betaler kr. 100.000?

Jan importerte blant annet luksusmøbler produsert i Kina. Han solgte et møblement til Anne Larsen. Møblelementet var meget pent og av god kvalitet og kostet kr. 75.000. Anne betalte kr. 25.000 kontant mens kr. 50.000 skulle betales i månedlige avdrag på kr. 2.500. I forbindelse med inngåelsen av kjøpsavtalen ble det også inngått avtale om at Jan skulle ha salgspant i møblelementet som sikkerhet for restkjøpesummen. Anne hadde allerede på kjøpstidspunktet dårlig økonomi, og hun angret på kjøpet etter kort tid. Hun averterte derfor møblelementet til salgs i lokalavisen.

Spørsmål 7.

Har Anne rett til å selge møblelementet Jan har salgspant i?

Møblelementet ble – uten Jans vitende- solgt til Ole Vold for kr. 25.000. Anne brukte pengene til å betale andre krav enn restkjøpesummen for møblelementet. Ole var uvitende om Jans salgspant, men han var godt kjent med at Anne hadde dårlig økonomi. Ole skjønnte også at prisen han betalte for møblelementet var under 50 % av ordinær pris. Ole kjente også til at Anne prøvde å selge unna eiendeler for å få penger til å betale de mest «aggressive» kreditorene. Et par uker etter ble Jan kjent med at møblelementet var solgt til Ole. Jan tok kontakt med Ole og hevdet at salgspantet fortsatt heftet på møblelementet som sikkerhet for restkjøpesummen. Ole bestred dette og mente at salgspantet hadde falt bort ved salget.

Spørsmål 8.

Er salgspantet i møblelementet falt bort ved salget til Ole?

Anne hadde kjøpt et par nye støvletter med høye heler som hun betalte kr. 1.000 for. Etter et par ukers bruk brakk helen på den ene støvletten. Anne mente at hun hadde krav på å få nye støvletter. Skobutikken mente at den hadde rett til å få støvletten reparert som alternativ til å gi Anne nye støvletter. Butikken hadde avtale med skomaker som var meget dyktig. Det var på det rene at en reparasjon ville gjøre støvletten like solid som en ny støvlett, og ville bare ta 2-3 dager. Reparasjonen

ville heller ikke synes. Reparasjonen ville koste kr. 100 og skulle betales av butikken. Nye støvletter ville koste selger kr. 800. Anne mente at hun under enhver omstendighet hadde krav på nye støvletter.

Spørsmål 9.

Har Anne krav på nye støvletter eller har butikken som alternativ rett til å reparere skaden?

Anne var utdannet bygningsingeniør og drev som enkeltpersonforetak et rådgivende ingeniørfirma. Hun var den eneste som arbeidet i foretaket. Tidligere hadde Anne selv ført regnskapene for foretaket, men for å få bedre oversikt over økonomien ble regnskapsføringen overlatt til en ekstern regnskapsfører. Han oppdaget ganske snart at Anne hadde glemt / oversett å sende fakturaer for tidligere utførte arbeider. En av disse fakturaene var for arbeider utført for byggmester Nils Nilsen for mer enn 3 år siden. Regnskapsføreren sendt straks faktura til Nils med betalingsfrist 14 dager etter mottakelse av fakturaen. Nils mente at han ikke var pliktig til å betale fordi kravet var foreldet.

Spørsmål 10.

Er Annes krav mot Nils foreldet?

Anne var gift med Peder. De hadde felleseie. Sammen hadde de under ekteskapet kjøpt enebolig . Peder hadde grunnbokshjemmel til boligen. Skattekontoret hadde et ubetalt og forfalt kra på merverdiavgift mot Anne. Skattekontoret ville ta utlegg i boligen for å sikre kravet mot Anne. Anne og Peder mente at Skattekontoret ikke kunne ta utlegg i boligen så lenge Peder hadde grunnbokshjemmel til den.

Spørsmål 11.

Kan skattekontoret sikre krav mot Anne for ubetalt merverdiavgift ved å ta utlegg i hele eller deler av boligen?